

TIN ĐIỆN

XUẤT BẢN HÀNG NGÀY
TÒA SOẠN - 33 ĐƯỜNG AMIRAL DUPRE - SAIGON

NHỮNG LỜI HỨA HẸN... CỦA CHÁNH-PHỦ PHÁP

CHIỀU hôm 9 tháng 3 năm 1946, hơn khi kỷ-niệm ngày đầu đón năm 1945 ông Cao-ủy Th. d'Argenlieu có lời dân-chúng Saigon đến Cao-ủy Th. để luôn dịp được nghe ngài bày tỏ quan-niệm của Chánh-phủ Pháp, đối với sơ-ước Pháp-Việt vừa mới ký-kết ở Hanoi.

Nhắc lại tuyên-bố 24 tháng 3 năm 1945, ông Th. d'Argenlieu nói :

«...Đông-dương chỉ khoảng-đại những lời nói của Đại-tướng De Gaulle tại Alger ngày 8 tháng 12 năm 1943...»

Ở đây, người ta chỉ nghe tuyên-ngôn 24 tháng 3, mà chưa được biết tuyên-ngôn của Đại-tướng De Gaulle ngày 8 tháng 12 năm 1943 ấy, chúng tôi sẽ dịch nguyên-văn bản tuyên-ngôn đang trong 6 báo ngày, mai để góp làm tài-liệu, lịch-sử nước nhà, về những lời hứa của Chánh-phủ Pháp đối với dân-tộc Việt-Nam.

Mà nói đến những lời hứa đó, chúng tôi lại không quên lời hứa của ông Albert Sarraut, năm xưa, trong thời Âu-châu đại-chiến năm 1914-1918.

Lời hứa của ông Albert Sarraut có một mục-đích ghê-gớm, làm cho hàng vạn công-đào chúng ta lăn mình vào làn tên mũi đạn, đem máu đào để rửa cho dân-tộc Việt-Nam cái lớp người còn chưa được người trong-đất.

Rồi, « rông Nam phun bạc, đánh đổ Đức-tộc », những cáo-thị to tướng về hình những con rồng vàng phun ra những đồng bạc trắng làm cho một anh tướng Đức phải hoảng sợ ngả lưng...

Kết-quả Đức thất trận. Nhưng dân-chúng Việt-Nam vẫn không thấy sự thay đổi nào hết.

Kịp đến khi Nhật bạo-hành hồi 8-9-1940, xâm chiếm chủ-quyền của Pháp ở Đông-dương. Chánh-phủ Pháp tự-do, mà lãnh-tụ là Đại-tướng De Gaulle, mới đứng lên tuyên-ngôn, hứa hẹn cho dân-chúng Việt-Nam một lần nữa, nên chính-trị rông rãi.

Lần này, lời hứa hẹn của Chánh-phủ Pháp tự-do - một Chánh-thể mới - có khác hơn năm xưa.

Nhưng từ lời hứa đến những việc làm đúng như lời hứa thiệt-hành, dân-tộc Việt-Nam đang chờ đợi và mong rằng sự thắng trận của Pháp năm 1918 với sự thắng trận của Pháp năm 1945 sẽ chẳng giống nhau vậy.

Nguyễn Kỳ-NAM

Lời tuyên-bố của Chánh-phủ Pháp ở Đông - Dương về

GIÁ-TRỊ CỦA SƠ-ƯỚC PHÁP-VIỆT

(Tiếp theo)

GIÁ-TRỊ CỦA SƠ-ƯỚC RA THỀ NÀO ?

Đầu chức nghĩ rằng với một người có đầu óc sáng suốt, biết vượt khỏi những việc riêng tư tầm thường, tại bản sơ-ước hẳn có giá trị.

Sơ-ước ấy dự-định điều gì ? Nước Việt-Nam cộng-hòa là một nước tự-do, thuộc về Liên-bang Đông-dương và Pháp-quốc liên-lập. Việt-Nam có chánh-phủ, nghị-viện, quân-đội và tài-chánh riêng.

Bản sơ-ước nói rằng về chính-thống-nhiệm kỳ là Nam-Lý, Trưng-kỳ và Bắcký. Chánh-phủ Pháp cam - kết các nhận những điều quyết định của dân - chúng sau một cuộc trưng cầu dân-ý.

Sau hết, bản sơ-ước nói rằng Chánh-phủ Việt-Nam thanh-miêu sản - sáng tiếp quản đội Pháp một cách thân mật, khi y theo các bản hiệp-ước quốc-tế, quân-đội Pháp sẽ thay thế quân-đội Trung-Qua.

Như vậy, về phương-diện quốc-tế, bản sơ-ước đó đúng với tinh thần trong công-ước của các nước Đồng-minh ở San Francisco là nhìn nhận nước Việt-Nam tự-do ở trong Liên-bang và Pháp-quốc liên-hợp, và để cho dân - chúng ở Trung, Nam, Bắc được tự-do dùng cuộc trưng-cầu dân-ý để bày tỏ cho họ muốn thông - nhưt hay không.

(Coi tiếp trang sau)

Ông Yves Chataigneau Toàn-quyền xứ Algérie

Paris (Apfi) 8 - 3. - Ông Yves Chataigneau, Toàn-quyền Algérie đã cùng với nhiều quan viên văn võ người Pháp có nhiệm vụ ở Algérie đã dùng chiếc máy bay hiệu Mỹ, 4 động - cơ của riêng của đại - tướng De Gaulle, đã từ giả phi-trưởng Orly qua Algérie hồi 11 giờ 30 bữa nay.

MỘT ĐOẠN SỬ ĐẸM MÁU CỦA VIỆT-NAM

Nam-bộ kháng-chiến

I. - SAIGON TRONG VÒNG VÂY

TRẦN-TÂN-QUỐC

III
Ai ai cũng nhìn nhận rằng, trong mấy ngày đầu của cuộc kháng-chiến của võ-khi đề vây chặt Saigon, không làm cho quân-đội Pháp vì đó mà núng thế.

Nếu bảo rằng dùng võ-khi để giải quyết trận xung-đột Pháp - Nam thì chắc chắn quân-đội của Việt-Nam phải lãnh phần thua-kém.

Cái võ-khi mà một nước yếu sử dụng một cách có hiệu quả, không phải tàu bay, trai - phá, súng liên-thính mà là sự trung thành của dân-tộc đối với một đại-nghĩa và « sự đồng-tâm của các tầng lớp dân - chúng. Thế nên trong cuộc kháng-chiến vừa rồi, không phải dùng khẩu súng liên-thính và quả tạc-đạn làm một lực-lượng. Những khi-giới này chỉ là món phụ thuộc cho sự đồng tâm nhưt trí của dân chúng mà thôi.

Vì vậy, sau mấy trận công-kích của dân quân b ng võ-khi ta ít thấy có hiệu-quả. Nhưng từ khi mở mặt trận kinh-tế và sau đó mấy hôm, Saigon mới thấy khôn-đốn về vấn đề lương-thực. Các đường tiếp-tế bị phong-lỏa gắt gao, phần các thực-phẩm ở ngoài chưa đem về kịp, giá sanh-hoạt nương theo thời-cuộc khó khăn ấy mà tăng lên quá sức tưởng-tượng.

Hải-không quân Mỹ thao-diễn tại Alaska

Washington (Apfi) 7-3. - Không-quân Mỹ đang chuẩn bị một cuộc thao-diễn lớn lao tại Alaska. Hải-quân Mỹ vừa rời cũng đã đi đến nơi này một hàng không mẫu-hạm và một đoàn tàu để diễn tập những cuộc bay trên không-trung miền Bắc-cực.

Saigon (Apfi) 10-3. - Cơ-ủy-phủ của Pháp thông-cáo : « Chánh-phủ của Pháp-quốc Cộng-hòa đã nhất-định phê-chuẩn bản sơ-ước ký-kết ngày 6 tháng 3 tại Hà-nội về chính-phủ của nước Việt-Nam Cộng-hòa ».

ÔNG MOUTET TUYÊN BỐ VỀ BẢN SƠ-ƯỚC PHÁP-VIỆT TẠI HỘI-ĐỒNG TỔNG-TRƯỞNG

Paris (Apfi) 9-3. - Trong phiên-nhóm của Hội-đồng Tổng-trưởng, ông Moutet, Tổng-trưởng bộ Pháp-quốc Hải-ngoại, có nói cho Hội-đồng biết rằng sơ-ước Pháp-Việt là một cách giải quyết khéo léo về phương - diện vật-chất, tinh-thần và chính-trị.

Ông Moutet tuyên-bố rằng nước Pháp đã bỏ ra ngoài cái ý - tưởng thi - hành những cuộc mạo-hiêm và tàn-khốc, và không - chịu tái-diễn sự chính - phục Đông-dương bằng khi-giới, như về Pháp đã chọn là phải.

Xứ Đông-dương mà ở đó Pháp-quốc chẳng còn quyền hành gì trong tháng 9 năm 1945, bây giờ đứng trong Pháp-quốc liên-hợp. Nước Pháp là một cường-quốc sẽ liên-lạc với Đông-dương một cách hết sức thân mật vậy ».

TIẾNG ĐỘI Ở PARIS...

Paris (Apfi) 9 - 3. - Sau khi sơ-ước Pháp-Việt ký

kết, Paris bảo rằng nước Pháp vẫn bảo-lên một vị-tri đặc-biệt trong khuôn-khố của Liên-bang Đông-dương. Liên - bang Đông-dương sẽ lãnh phần phòng-bủ đất nước, lo việc vận-tải, tài-chánh và quan-thuế.

Sơ-ước chưa định việc thay-mặt cho Liên-bang Đông-dương ở ngoại-quốc. Có vài ông Tổng-trưởng trong chánh-phủ Việt-Nam muốn rằng chánh-phủ của mình có những đại-biêu riêng trong các xứ ở Viễn-dông.

Các giới tham-quyền nói rằng bản hiệp-ước đã ký ở Saigon cũng chẳng có ngoại-quốc xen vào. Đó là hiệp-ước Pháp-Trung ký ngày 28 tháng 2, nhờ nó mới có bản sơ-ước Pháp-Việt, là vì Trung-hoa - từ trước tới nay đã có mặt ở Đông-dương về phía bắc và-tuyn-thứ 16 - nhìn nhận từ đây về sau Pháp lo giữ cuộc công-an ở các địa-phần ấy.

...VÀ Ở NGOẠI-QUỐC
Paris (Apfi) 9-3 - Trong bài xã-thuyết nhan đề « Sự tiến bộ ở Đông-Dương » đối với sơ-ước Pháp-Việt, báo Times tỏ vẻ vui mừng và viết rằng sự nhìn nhận người Việt-Nam được tự-trị trong Liên-bang Đông-Dương đánh dấu một sự thay đổi đáng chú ý trong

chưa được tăng - viện, và các đường tiếp tế chưa được giao-thông thuận-tiện. Ngoài các toán quân nhẩy dù, quân dưới chiến - hạm Richelieu vừa đổ bộ, quân-đội Pháp ở Saigon trong thời-ấy chỉ có hai đại-đội He R.I.C. và 5e R.I.C. (Régiment Infanterie Coloniale).

Kịp đến ngày 3 tháng 10 dương lịch năm 1945, người Pháp ở Saigon mới tiếp-được sự vui mừng là chiếc tuần-dương-hạm « Triomphant » chở quân tiếp-viện đã vào quân-cảng Saigon. Chiếc tuần-dương-hạm này thuộc về hạm-đội của Pháp tự-do (F.N.F.L.) mà trong thời-chính chiến ở Âu-châu, nó là sủy-hạm của Phó-Thủy-sư Đô-đốc Thierry d'Argenlieu, đã đánh chìm

(Coi tiếp trang sau)

HỒNG QUÂN VÀ CHƯA RÚT RA KHỎI AZERBAIDJAN

CUỘC THƯƠNG-THUYẾT GIỮA THỦ-TƯỚNG BA-TU VÀ ÔNG MOLOTOV ĐÃ THIẾT-BẠI

LONDRES VÀ TÊHERAN ĐỀU PHẢN ĐỐI, NHƯNG CHƯA TH. Y CHÁNH-PHỦ NGA NÓI GÌ

Londres (Apfi) 7-3. - Tinh thần ở Ba-tư càng lúc càng làm cho Londres lo ngại. Vào lúc trưa hôm nay, người ta xác - nhận rằng chính-ánh - phủ Têheran đã kháng - nghị Kremlin về việc hồng-quân còn đóng ở Azerbaïdjan sau ngày 22 định.

Cuộc thương-thuyết giữa Thủ-tướng Ba - tư là ông Ghavan và ông Molotov tại Moscou đã thất - bại rồi. Một bức thông-diệp của Anh cũng phản-đối việc do-đoàn đại-diện của Anh gửi đến điện Kremlin bữa thứ hai tuần trước, nhưng chưa thấy Nga trả lời.

Các giới tham-quyền cho việc Nga giữ quân-đội ở Azerbaïdjan - theo ý của Anh - là một sự xâm-phạm trực-tiếp điều cam - kết danh-dự của Nga đối với chánh-phủ Anh trong hiệp-ước đã ký-kết vào tháng Janvier 1942.

Thế là vụ bất-hòa giữa Ba-Tư và Nga có lẽ sẽ trở-nên việc bất-hòa giữa Nga và Anh. Nhưng, một điều đáng chú-ý, là cuộc thương-thuyết Nga - Ba-tư tiếp-tục bằng cách ngoại-giao, điều đó có thể cắt-nghĩa tại sao Nga không sớm trả lời thông-diệp của Anh. Nga muốn hoãn trả lời, vì trong thứ hai tuần trước, nhưng đã tuyên-cử ở Ba-tư.

Vụ bất-hòa giữa Nga và Anh (Coi tiếp trang sau)

Từ nhà kho Quán Ven Đường

CHÁNH-PHỦ PHÁP PHÊ-CHUẨN BẢN SƠ-U'Ó'C PHÁP-VIỆT

Paris bảo rằng nước Pháp vẫn bảo-lên một vị-tri đặc-biệt trong khuôn-khố của Liên-bang Đông-dương. Liên - bang Đông-dương sẽ lãnh phần phòng-bủ đất nước, lo việc vận-tải, tài-chánh và quan-thuế.

Sơ-ước chưa định việc thay-mặt cho Liên-bang Đông-dương ở ngoại-quốc. Có vài ông Tổng-trưởng trong chánh-phủ Việt-Nam muốn rằng chánh-phủ của mình có những đại-biêu riêng trong các xứ ở Viễn-dông.

Các giới tham-quyền nói rằng bản hiệp-ước đã ký ở Saigon cũng chẳng có ngoại-quốc xen vào. Đó là hiệp-ước Pháp-Trung ký ngày 28 tháng 2, nhờ nó mới có bản sơ-ước Pháp-Việt, là vì Trung-hoa - từ trước tới nay đã có mặt ở Đông-dương về phía bắc và-tuyn-thứ 16 - nhìn nhận từ đây về sau Pháp lo giữ cuộc công-an ở các địa-phần ấy.

...VÀ Ở NGOẠI-QUỐC

Paris (Apfi) 9-3 - Trong bài xã-thuyết nhan đề « Sự tiến bộ ở Đông-Dương » đối với sơ-ước Pháp-Việt, báo Times tỏ vẻ vui mừng và viết rằng sự nhìn nhận người Việt-Nam được tự-trị trong Liên-bang Đông-Dương đánh dấu một sự thay đổi đáng chú ý trong

TƯƠNG THUẬT VỤ QUÂN ĐỘI TRUNG-HOÀ PHÁO-KÍCH HẠM-ĐỘI PHÁP Ở HẢI-PHÒNG

Saigon (Apfi) 10-3. - Hồi 4 giờ chiều ngày 9 tháng 3, một võ-quan trong bộ Tham-mưu của Đại-tướng Tổng-Tư-linh có giải rõ ràng về vụ quân - đội Trung-hoa pháo kích hạm-đội Pháp ở Hải-phòng. Lời tuyên-bố của ông đề-định chính-bao nhiều tin đồn đãi này hôm rày.

Hôm 2-3, một hạm-đội gồm có 25 chiến-hạm và tàu hàng rời bến Saigon để chạy ra Bắc. Ghé lại Nha-trang, chiếc tuần-dương-hạm « E. Bertin » trương danh-hiệu của Thủy-sư Đô-đốc Auboyneau và trên tàu có chở nguyên-bộ Tham-mưu của đội quân đổ-bộ, và tại đây Đại-tướng Le-clerc hước xuống chiến-hạm. Đô-đốc Thủy-sư Auboyneau phụ-trách việc chỉ-huy đoàn quân đổ-bộ cho đến khi nào lập xong một đầu cầu dùng trong việc này, rồi chừng ấy quyền chỉ-huy giao lại cho Đại-tướng Val-luy, Tư-linh đạo-quân 9e D.I.C đảm-nhận.

Sau một cuộc hành-trình êm-thắm, ngày 5 tháng 3, hạm-đội này bỏ neo ở giữa khoảng Đồ-Sơn và Các-Bá. Trong ngày 5 tháng 3, ở Bắcký có mở hai cuộc thương-thuyết. Tại Hanoi thì bản- hiệp-ước Pháp-Trung - Hoa mà một điều

thái-độ của Chánh - phủ Pháp.

Hình như có một lúc Pháp tinh đồng-hóa Đông-dương theo kiểu mẫu của Algérie. Sự tạo-lập một xứ Đông-dương gồm có nhiều xứ liên-bang như Cao-miên, Trung-kỳ và Namkỳ... giờ đã thành sự-thật. Người viết bài xã-thuyết ấy kết-luận : Sau khi nhắc lại lời hứa của Đại - tướng De Gaulle rằng có lẽ Đông-dương sẽ có một chánh-phủ riêng, thì không lý-nào nghĩ rằng ông Gouin sẽ hẹp-lượng; như những sự đã nhượng-bộ làm chiến-điều đó.

Riêng báo New-York Times thì trong bài bình-phẩm điều-quyết định của chánh-phủ Pháp về Đông-dương, tuyên-bố rằng : Nếu cách giải-quyết ấy không đúng với ý-muốn của những phần tử quá-khích, thì nó cũng hiển-hoàng người Đông-dương nhiều tự-do hơn trước khi có giặc.

Theo báo New-York Times thì sự tái-lập cảnh thái-bình ở Đông-Dương, là một bước dài để đi đến việc giải-quyết các vấn-đề Á-Châu. Rồi báo ấy kết-luận : Các cách mà người Pháp trả lời những điều-yêu-cầu độc-lập, làm cho người ta từng-lòng-lắm ».

TƯƠNG THUẬT VỤ QUÂN ĐỘI TRUNG-HOÀ PHÁO-KÍCH HẠM-ĐỘI PHÁP Ở HẢI-PHÒNG

khốn đã giải-quyết việc rút đi của quân-đội chiếm-đồng của Trung-Hoa. Việc rút-quân này đầu-gấp tình-thế nào cũng phải thi-hành xong trước ngày 31 tháng ba và nhưt là việc rút-quân đã nhưt-định khởi-trong khoảng 1 đến 15-3-45.

Theo mục-thủy-triệu thì trong 2 ngày 5 và 6 tháng ba rất thuận-lợi cho cuộc đổ-bộ để mở-đầu cho cuộc rút-bình của quân-đội Trung-Hoa. Ngày 6 tháng ba được chọn là ngày đổ-bộ. Bộ-tham-mưu Trung-Hoa được biết cái ngày nhưt-định của cuộc đổ-bộ: Buổi-chiều, hai võ-quan liên-lạc Pháp cùng đi với vị Đại-tú Trung-Hoa đến Hải-phòng, mang bản-thông-tri về cuộc

200 nhà bác-học và kỹ-thuật-gia Đức được mời qua Anh

Londres (APFI) 8-3. - Phòng-thương-mại Anh (Board of Trade) đã nhưt-định mời lời 200 nhà-bác-học và kỹ-thuật-gia người Đức sang Anh được làm-cố-vấn trong các ngành kỹ-nghệ Anh với một thời-ưu-đãi.

Giá trị của sự u'ớc Pháp-Việt

VỀ PHƯƠNG - DIỆN ĐỊA-PHƯƠNG
Về phương diện địa-phương, bốn-chức nói rằng đó là một hiệp-ước có giá trị, vì nó giúp vào công việc bình định các vùng rộng lớn ở phía nam A-chaux mà ở đó biết bao nỗi bất-hòa, rầy-rà, bạo-động tiếp tục làm cho những kẻ thất lòng yêu chuộng hòa-bình phải lo lắng và phiền muộn.

VỀ PHƯƠNG - DIỆN QUỐC-TẾ
Về phương diện quốc-gia và liên-hang, bốn-chức nói rằng hiệp-ước đó có giá trị. Nước Pháp, thích tự-do cho mình và cho các nước khác, vẫn hoàn-toàn thành-thật khi Pháp hiến cho dân-chúng Đông-dương một chương-trình rộng-rãi về mặt chính-trị, cai-trị, kinh-tế, văn-hóa và xã-hội, dùng làm cơ-sở của các cuộc đàm-phán thân-mật trở lại.

PHÁP MÓN GÌ ?
Chu-nghĩa tự-do và chủ-nghĩa lý-tưởng của Pháp không làm cho Pháp mở-quang. Chánh-phủ Pháp rất muốn cho mỗi người trong Liên - bang được hưởng hạnh-phúc, cũng như Liên-bang được hưởng hạnh-phúc vậy. Ở Liên-bang cần có một bầu không-khí mới, dành riêng tạo ra bởi sự tự-do, nhưng tạo ra bằng sự thật-tự và tùy tiện là phải. Sự kinh-nghiệm của Pháp phải phụng - sự kẻ khác, phụng-sự mình và phụng-sự các bạn thân của mình vậy. Nước Pháp không cho rằng hàng triệu người chết vì sắt, lửa hay nạn đói, hoặc bao nhiêu gia-dình, bao nhiêu nguồn sinh sống của nền kinh-tế tương-lai của Đông - dương tốt đẹp và thân-mến của chúng ta bị tàn phá, không phải là việc quan-trọng đáng chú ý.

CHÍNH-PHỦ PHÁP ĐỐI VỚI CHÁNH - PHỦ VIỆT-NAM

Bốn - chức khen ngợi Chánh-phủ ở Hanoi và nước Việt-Nam Cộng - hòa trẻ trung đã biểu hiện thế. Bốn-chức cũng khen ngợi cả hai đã biết trọng hiệp-ước Pháp-Trung.

Hiệp-ước đó là một hành vi khôn-khéo về mặt chính-

Cần dùng :
Một người thợ làm bánh ngọt lành nghề. Hồi tại 50 Paul Blanchy Tân-định.

Cuộc thương thuyết... QUÂN ĐỘI TRUNG-HOA... TRÓ' TRÊU

(tiếp theo trang trước)
Ba - tư giải - quyết được hay không sẽ tùy theo kết-quả của cuộc tổng-tuyên-cử đó.
Theo báo Kouchehe thì ở Téhéran 30 ông thân-sĩ đã trao cho ông Chủ-tịch Hạ Nghị-Viện một tờ thông-diệp đề phân-đối sự duy-trì quân Nga ở Ba-tư sau ngày 2 Mars. Trong thông-diệp đó, 30 ông thân-sĩ kia đưa vào hiệp-ước tam - cường ký ngày 29 Janvier 1942 mà xin ông Chủ-tịch báo tin cho các nước có ký tên trong hiệp-ước đó được biết và gọi thơ kêu nài với Đại-hội Quốc-liên về sự Chi-nh-phủ Nga quyết-định trả lại nước Việt-nam cho người Việt-nam chứ không để Nga đã cam-kết lúc trước.

(tiếp theo trang trước)
đổ bộ để truyền lệnh cho quân đội Trung-Hoa trong đạo binh thứ 60 để cho quân đội Pháp đổ bộ.
Ở Hải - phòng, phái bộ Pháp thương - thuyết suốt ngày với Đại-tướng Wang, tư-lệnh đạo quân 60. Đại-tướng Trung hoa viện lễ rằng ông không có được lệnh của ban chỉ - huy của ông. Rồi khi hai vị quan liên-lạc Pháp ở Hanoi trở về thì Đại-tướng lại không nhìn nhận sứ-mạng của họ nữa.
Trong lúc ấy, sự đổ bộ là cần thiết. Vào 1 giờ sáng 6 tháng ba, một bản đồ cáo đã gửi đến Đại-tướng Wang để cho hay rằng chiếu theo các hiệp-ước ký kết giữa Pháp-Trung Hoa, quân đội Pháp bắt đầu đổ bộ. Vừa lúc hùng-sáng, một bộ-phận của hạm-đội bắt đầu huy động do chiến-hạm Triomphant và một chiến hạm L.C.I. điều khiển. Đến 8 giờ 30, những tàu khác đã theo lạch sóng chạy vào.

Chừng đến cách Hải-phòng lối 2 cây số một tiếng súng đầu tiên nổ chiếc Triomphant vẫn lướt sóng nhưng giảm bớt tốc-lực xuống còn 6 gút. Rồi đó quân lính trên bờ nhắm ngay đoàn tàu Pháp làm bia để bắn. Dưới tàu không một tiếng súng nào bắn trả lại.
Đoàn tàu vẫn lướt sóng và chạy thẳng vào bên của đường sông Cimenterie là nơi chỉ định cho cuộc đổ bộ.
Bỗng nhiên, một loạt súng tự-động nổ và tiếp theo những tiếng súng cối xoay và tiếng súng đại bác 75. Một chiếc LCI bị phát hỏa, trong khi chiếc Triomphant bị lủng 4 nơi và một pháo

tháp hư hỏng không xài được. Đại-tướng Valluy bị thương nhẹ nơi chơn. Một trái phá nổ toang trong bình viện dưới tàu. Quân Tàu bắn trong 40 phút.
Trong lúc ấy, một chiếc tàu chạy ra trước cơ trảng và quốc-kỳ Pháp-Trung-hoa kéo lên cao trên chiếc tàu bé này. Liên đó, cuộc bắn phá dứt ngay và tàu Pháp tiếp tục vào bến. Trên các con đường bờ sông có nhiều kho đạn được quan trọng bị phá hủy mà người ta chưa được biết rõ do một nguyên nhân gì.

Trong cuộc pháo-kích trái luật này kết quả có 34 người chết, cả trăm người bị thương.
Đến chiều ngày 6 tháng ba, Đại-tướng Wang ra lệnh cho cuộc đổ bộ thì hành. Liên đó, một tiểu-đội lên bờ, rồi ngày sau một số quân rất nhiều đổ bộ.
Chiều hôm ấy, 6 đại biểu của chánh-phủ Việt-Nam do ông Sainteny hướng dẫn, xuống Hải-phòng để chào mừng đại-tướng Lelercer như chúng tôi đã cho hay trước.
Lại có một vụ lỗi thời khác xảy ra trong ngày 6 tháng 3 tại Các-Bà. Tại đây, pháo binh Việt-Nam xả súng bắn chiếc sủy-hạm E. Berlin. Qua ngày 7, cuộc pháo kích ấy lại diễn ra nữa và đến khi chiếc sủy-hạm bắn trả lại 12 phát thì pháo binh Việt-Nam mới im tiếng.
Đó là những trường hợp xảy ra về xung-đột ở Hải-phòng. Và hiện nay mọi việc đều giản xếp một cách yên ổn thỏa đáng xảy ra gì lỗi thời khác.

ĐỂ chấm dứt cuộc chiến tranh Đại đồng A được mau đem thắng trận về cho các nước đồng-minh, Mỹ đã định dùng một chiến lược chia làm hai cuộc hành binh, một gọi là cuộc hành binh Olympic và một gọi là cuộc hành binh Cornet, cuộc hành binh này sẽ tiếp theo với cuộc hành binh kia nếu - quả thật - Nhật quyết chôn, lại cho đến viên đạn sau cùng.
Nhưng, với hai trái bom nguyên-tử thả xuống Hiroshima ngày 6 tháng 8 và Nagasaki ngày 9 tháng 8 năm 1945 đã làm cho Nhật đầu hàng trước khi cuộc hành binh Cornet đợi cử hành vào mùa Xuân năm 1946.

CẢ thấy là bốn thành phố như bị chọn để thả bom nguyên-tử xuống mà đại-tướng Spaatz đã được lệnh của hội nghị Postdam biểu phải thi hành sau ngày 3 tháng 8 năm rồi, mà người ta nói sức tàn phá của trái thứ nhì mãnh liệt hơn, khối lên cao những 16.000 thước và thấy xa ngoài 225 cây số ngàn.
Tuy nhiên, vẫn thua trái thứ nhất, mà 48 giờ đồng hồ sau khi nổ một cái bom, sức mạnh của nó còn số nổi cả một nước... Nga vào chiến cuộc Thái - binh-dương.
VÀ như thế là: hai quả bom nguyên - tử thả xuống ở hai nơi và hai ngày khác nhau với hai kết quả cũng khác nhau.
Một trái đã khiến được nước Nga tham chiến và một trái đã làm cho nước Nhật đình chiến.

TRONG nội-các mới thành lập sau này của chánh-phủ Việt-nam ở Hanoi, chúng tôi thấy có một việc rất trái nghịch nhau nếu không muốn nói là rất mâu thuẫn hay rất xung-khắc nhau... thì cũng là hai nhà viết báo-cụ Tổng-trưởng Huỳnh-thúc-Khang với ông Tổng-trưởng Nguyễn-tường-Tam - một người thì ở trung-bộ, coi về Nội-vụ, một người thì ở bắc-bộ, coi về Ngoại-giao, mà ông chủ báo «Tiếng Dân» hôm qua cũng như ngày mai vẫn tồn nghiệm, danh-thếp: ông chủ báo «Phong Hóa» trải lại, ở đầu lúc nào cũng hay chọc ghẹo, xô xiêng.
Thấy vậy, người ta đã phải lo, không khéo rồi

Đây, khi bàn đến vấn-đề nội-trị và ngoại-giao, có ngày hai vị Tổng-trưởng này đến bút chiến kịch-liệt, mà chừng đó những đồng-nghiệp vừa đồng-bào ở ngoài vòng, ở nam-bộ, mới không biết phải can-gián làm sao.
RỒI đây, Paris, Hanoi và Saigon chưa biết thành phố nào sẽ được chọn làm nơi để đàm-phán giữa các đại-biểu Pháp, Việt ?
Dự luận ở đây cho rằng: Paris thì xa quá còn Hanoi chỉ là một nơi để chấm dứt mà không phải là khởi điểm của cuộc đấu tranh này, vậy trừ phi Saigon bị coi là một xứ nông thì người ta mới nên đi tìm một nơi nào người hơn để mà thương thuyết với nhau.
SỢ, người ta lại nói đến sự đồng-bào ở nam-bộ - sau khi sự-ước Pháp-Việt đã ký rồi tại Hanoi - không biết mình có phải tội, phải tinh cảnh ?
Nhưng sợ ai và sợ những nỗi gì mới được chớ ? Nếu tòa-an lương-tâm của chính-minh đã xét xử xong và bao nhiêu kẻ cũng sống chung quanh mình cũng chẳng ai có tài nào khác ?
NẾU, nước Pháp đã đưa vào binh lực của mình để tiến hành những cuộc ngoại giao cũ và những cuộc bang giao - không riêng đối với Việt-nam - đối với mọi nước trên quả địa cầu này thì...
Bao nhiêu nữ xướng sống màu đã trình bày cuộc tranh đấu hôm nay trên nam bộ Việt-nam, thân dân xưa của chúa Nguyễn ở Phú-xuân tưởng có gì xấu hổ đâu và, họ vẫn thẳng nhiên như ngày đức Cao-tổ khai hoàn kéo quân về Thuận-hóa, họ vẫn «đẹp lời sống núi» không phải bằng lời nói mà là bằng việc làm.
ĐỐI với phần tử bắc bộ mà lúc nào đến lúc nào vẫn thấy sống ở Saigon chúng tôi không đề-cập tới...
Nhưng đối với đồng bào nam-bộ đã trở lại sau đây, mà người ta muốn «lên án» họ là thân - Pháp, là Việt-gian thì chúng tôi xin biện bạch rằng: chỉ khi nào, cuộc đấu tranh đã diễn hành bằng một cách ôn-xóm như người ta đã rao ban «bánh mì chà lụa» thì mới to.
GECÉA

LÒNG HÀO-HIỆP CỦA DÂN NAMKÝ ĐÃ ĐEM LẠI MỘT KẾT-QUẢ TỐT TRONG...

TRẬN BONG TRÒN PHƯỚC THIÊN

Tiền vô cửa góp được 8.900 đồng

Neomi cái v-nghĩa giúp đời giữa Ngô - Sao Giadinh và Stade trong trận chung kết giải Jean Cocteau năm rồi và trận ấy cũng chính ông Saurel làm trọng tài.
Đầu người ta cố giữ tinh thần thể-thao đến đầu, cũng phải bắt màn với nan trong-thì và chính nan ấy làm giảm giá-trị của một trận đấu.
Trận Cercle - Liên-quân, tuy không sôi nổi lắm, nhưng ngoạn mục bởi lối giao tra nhiệm mầu của hai tiền thủ Đức - Mỹ II của Liên-quân và Quang-Thọ của Cercle. Ở phòng - thủ của hai bên ít được chú-ý hơn. Người ta tiếc rằng Liên-quân không chịu đem Lương vào thế cho Mỹ để trả Mỹ về vai trung-phong thế cho Holn.
Nếu sắp quân như thế, chắc chắn Liên-quân nắm chắc phần thắng trong 'ay đấu trong tay có sẵn đội tỷ số cũng khó lập bằng được.
Nhưng trận đá này, người ta không kể ở tỷ số mà người ta chú-ý đến lòng hào-hiệp của người Nam mỗi khi có một tiếng gọi phước-thiện nào. Thi con số 8.900 đồng trong một trận đá ấy đã làm quang cáo và trả lời một cách rõ ràng rồi.
CERCLE: Isoglou; Vàng và Palène; Ven, Paccini và Mimosa; May (rời Trong), Farière (rời May), Thọ, Quang và Sóc.
LIÊN-QUÂN: Lewy; Danh (rời Oanh) và Corés; Mãng, Chinh và Bửu; Fisher, Mỹ, Holn, Đức và Phụng.
Trọng tài: O. Saurel.

Nếu chiếu theo tỷ-số ghi trên bản den để phân biệt sự hơn thua, thì không đúng với sự thật trên sân.
Tôi muốn nói đến cái nạn trọng tài, cái tai hại nhất trên cầu trường mà ở xứ này, thỉnh thoảng ông trọng-tài Saurel lại đem ra tài diễn. Khi Liên - quân Saigon Cholon gát 3-2, và chỉ còn 3 phút đá nữa, trọng tài Saurel lại tặng cho Cercle một bàn thắng khi ban tay đá ra ngoài biên, khỏi lần với lối 1 thước 3 phân, để cho hai bên giữ bằng dòn cân thăng bại.
Thoảng như đây là một trận đá «cup» mới tinh sao với trái banh ấy. Nói đến đây, khiến ta nhớ lại vụ

NAM-BỘ KHÁNG - CHIẾN

(tiếp theo trang trước)
nhiều chiến hạm Đức ở Đại Tây - dương và chiến hạm Nhật ở Thái-binh-dương.
Đề tổ sự vui mừng không kể xiết, ngay khi quân-sĩ dưới chiếc Triomphant đổ bộ, người Pháp ở Saigon đón tiếp một cách long-trọng vô cùng, để đặt vào đám quân-sĩ ấy nhiều hy vọng sau này.
Tuy vậy, chiếc chiến-hạm «Triomphant» chỉ đem lại cho Saigon một chút vui mừng thôi đúng như lời một nhật giả quyết xong, xuất bản ở đây đã viết: «un peu de joie».
Vi khắp mặt trận, những cuộc công-kích không ngớt

BẢN DỊCH CHỦ L. của GIA-CÁT ANH

THẾ-GIỚI CHIẾN-TRANH

SƠ-LƯỢC VỀ TÌNH-HÌNH QUÂN-SỰ VÀ NGOẠI-GIAO TỪ NĂM 1940

Chương thứ tư

II. - THẮNG LỢI ĐỨC Ở PHI-CHÂU
Sự thắng trận của quân Đức trên động-nam Âu-châu đã làm cho Đông-minh càng thấy phải lo ngại, vì nó rất có ảnh-hưởng liên quan mật thiết đến những thắng-lợi của Đức ở Phi-châu và trên các mặt biển.
Đạo binh Đức đặc biệt dùng đánh Phi-châu (Afrika Korps) đã tổ chức hồi cuối

tháng 3, do tướng soái Rommel chỉ huy tấn công các đạo binh Anh một phần đã rải rạt qua Hy-lạp, Ha Ben-ghazi ngày 3 tháng 4, vậy Tobrouk, Sallum và tiến đến biên giới nước Ai ngày 13, nhưng rồi cũng phải một nơi với một cuộc tiến binh như sấm sét ấy và đã đi quá xa nơi căn cứ của mình, đạo binh này rất cuộc phải bắt buộc dừng chơn lại nơi chiến trường

vận mạng của nước Anh cũng đã đến thì giờ vô phương giải thoát rồi !
V. - LOẠN-LẠC LẠI ĐẦY LÊN Ở CẬN-ĐÔNG : Ở IRAK VÀ SYRIE
Trong thời-kỳ ấy, đế-quốc Anh lại còn bị tấn-công ngay vào một chỗ nhược ở Cận-đông, tại cái bản-lề yếu hơn hết trên con đường giao-thông chánh của đế quốc, Bon Quốc-xã thêm khát nước là vùng mỏ dầu phong-phú ở đó đã đóng một vai quan-hệ vô cùng cho cuộc chiến-tranh này.
Đức cũng còn có nghĩ đến sự chia xẻ đế quốc Anh ra bằng cách gây nên những cuộc phân loạn ở Ấn-độ để cắt đứt sự giao thông giữa Anh và Nga tại phía nam

Ấu nếu hai nước này sẽ bắt tay nhau và như thế thì trước hết Hitler phải chiếm lấy Cận-đông cho bằng được.
Vùng Tiểu-á tế-á lúc bấy giờ là cái ổ của bọn tay sai Quốc-xã đang huy động mở mang cho sự thắng lợi của Đức bằng cách lợi dụng các phần tử quá khích của phong trào Á-rập đang nổi sôi.
VI. - CUỘC KHỔ NGHỊCH CỦA RASCHID-ALI
Ngày 4 tháng 4, một cuộc đảo chánh bùng nổ ở Bagdad, để rồi chánh quyền Irak lọt vào tay Raschid-Alli, một nguyên-thủ bị lật đổ, cam hôn trước đã từng có tư thông với Đức, ý chịu sự xúi dục của hai nước này. Raschid-Alli dựa

vào thế lực của bọn người chủ trương khuấy rối Ả-rập do ông đạo-trưởng Hồi giáo ở Jérusalem cầm đầu.
Năm được chánh quyền, một tháng qua, Raschid-Alli dùng mưu mẹo giả như là giữ rất đúng theo Đồng-minh hiệp ước giữa Irak và Anh đã ký kết năm 1931 nhưng thỉnh linh đến ngày 2 tháng 5 thì Raschid - Ali liền trở mặt và kêu gọi đồng bào đẩy lên chống lại Anh. Raschid - Ali tin rằng làm vậy sẽ có được sự giúp đỡ hẳn hoi mạnh mẽ của Đức.
Ngày 14 tháng 5, Đức chỉ cho 30 phi-cơ bay đến Irak trong số này hết 14 chiếc đáp xuống Syrie.
Nhưng, Anh-quốc liền tức thì chống lại, không để cho bọn Raschid-Alli có dịp

sự tấn trợ đặc lực của Đức, Những phi-trưởng đã mất đều lấy lại được, và làm cho không một vị Vương Á-rập nào đã nghe theo mà vẫy phe với Raschid-Alli, cả các ông tổng-trưởng trong chánh-phủ Irak mới này cũng lần lượt kẻ trước người sau bỏ Raschid-Alli mà từ chức hết.
Thế là đến ngày 30 tháng 5, Raschid-Alli phải chạy trốn, cuộc khởi-nghĩa đã bị áp-phục; ngày hôm sau quân-đội Anh đã kéo vào thủ-đô Bagdad. Một cơ nguy ghé-gom và lớn lao «huy uy-hiệp» để quốc thế là đã tránh khỏi.
VII. - ĐẠI SỰ Ở SYRIE
Syrie đối với Đức và Anh được coi là một vấn đề quan hệ ngan hàng với Irak.
(Còn nữa).
IMPRIMERIE SPECIALE DU « TIN HIỀN »
Le gérant Nguyễn Văn Hùng